

Natura 2000 gebied 10 – Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Meren en Moerassen
Status:	Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn
Site code:	NL2003038 + NL9802049/NL982050
Beschermd natuurmonument:	
Beheerder:	Staatsbosbeheer, It Fryske Gea
Provincie:	Friesland
Gemeente:	Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Wymbritseradiel
Oppervlakte:	3.077 ha

Gebiedsbeschrijving

Het gebied 'Oudegaasterbrekken, Gouden Bodem & Fluessen' bestaat uit een aantal grote meren en plassen en omringende oeverlanden en polders. Het gebied ligt in het Lage Midden, een laaggelegen veen en klei-op-veengebied in midden Friesland, dat tussen de hogere zandgronden in het oosten en de kleigronden in het westen ligt. Aan het begin van de jaartelling moet het Lage Midden hebben bestaan uit uitgestrekte zeggenmoerassen en moerasbossen. Vanaf circa de tiende eeuw werd het gebied op kleine schaal in gebruik genomen. Aan het eind van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw werden diverse gemalen aangelegd, waarmee de waterstanden beter gecontroleerd konden worden en veel meer gebieden ontpolderd werden.

Het is een open gebied met een afwisseling van intensief gebruikte graslanden, extensief gebruikte zomerpolders en boezemlanden en vaarten, plassen en grote meren, met daarlangs plaatselijk brede rietkragen. De plassen met open water zijn ontstaan door vervening.

Begrenzing

[kaart is in geen enkel opzicht gewijzigd]

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H6430	Ruigten en zomen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1134	Bittervoorn
H1318	Meervleermuis
H1340	Noordse woelmuis

Vogelrichtijnsoorten

Soortnr	Soort
A040	Kleine rietgans - n

A041	Kolgans - n
A045	Brandgans - n
A050	Smient - n
A061	Kuifeend - n
A068	Nonnetje - n
A119	Porseleinhoen - b
A151	Kemphaan - n
A160	Wulp - n

Kernopgaven

- 4.05 **Rui- en rustplaatsen:** Voldoende ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut A005, ganzen, slobbeend A056 en kuifeend A061.
- 4.06 **Overjarig riet:** Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging t.b.v. noordse woelmuis *H1340 en rietvogels, zoals roerdomp A021, woudaap A022, snor A292 en grote karekiet A298.
- 4.07 **Plas-dras situaties:** Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels zoals kemphaan A151, porseleinhoen A119 en watersnip A153 en noordse woelmuis *H1340.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de e

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden komt plaatselijk voor in meren en plassen in de vorm van fonteinkruidbegroeiingen.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) en ruigten en zomen, *harig wilgenroosje* (subtype B).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) komt plaatselijk over een kleine oppervlakte in het deelgebied Fluessen voor. Het subtype ruigten en zomen, *harig wilgenroosje* (subtype B) komt op een kleine oppervlakte voor in het hele gebied in een vorm met moerasmelkdistel. Het grootste deel van de ruigtebegroeiingen in het gebied behoren niet tot het habitatype ruigten en zomen.

Soorten

- H1134 Bittervoorn**
Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting Het is niet duidelijk hoe belangrijk het gebied is voor behoud van de bittervoorn, omdat de verspreiding en populatiegrootte van de soort in Friesland onvoldoende bekend zijn.
- H1318 Meervleermuis**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting Het gebied, met name het open water, fungeert als foerageergebied van de meervleermuis. In de nabijheid van het gebied zijn kraamkolonies aanwezig.
- H1340 *Noordse woelmuis**
Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting Het gebied vormt momenteel het belangrijkste resterende bolwerk van de noordse woelmuis, die in Friesland met uitsterven bedreigd wordt. De soort komt vooral voor langs de oevers van meren en plassen. Verbetering van het leefgebied is van belang om hier een grotere, meer levensvatbare populatie te verkrijgen.

Broedvogels

- A119 Porseleinhoen**
Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.
Toelichting De porseleinhoen is een zeer schaarse broedvogel van graslanden die tot ver in het broedseizoen nat blijven. De soort is het afgelopen decennium niet jaarlijks waargenomen. De inventarisatie inspanning was echter gering, zodat de status onduidelijk is. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels

- A040 Kleine rietgans**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20.500 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting Het gebied is van zeer grote nationale en zeer grote internationale betekenis voor kleine rietganzen. De Oudegaasterbrekken heeft o.a. een functie als slaapplek en levert als slaapplek de grootste relatieve bijdrage van Nederland. De omliggende graslanden leveren voor deze soort de grootste relatieve bijdrage als foerageergebieden. Graslanden rond de Fluessen zijn eveneens van nationale en internationale betekenis, waar ongeveer 40% van de Nederlandse vogels verblijft. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A041 Kolgans**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 6.700 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting De Oudegaasterbrekken heeft voor de kolgans o.a. een functie als slaapplek. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A045 Brandgans**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 39.300 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting Het gebied is van nationale en internationale betekenis voor brandganzen. De Oudegaasterbrekken heeft o.a. een functie als slaapplek, het gebied en omliggende graslanden zijn tevens als foerageergebied van nationale betekenis. De

Oudegaasterbrekken en Van Oordt's Mersken leveren binnen het Natura 2000 netwerk de grootste relatieve bijdrage als slaapplaatsen, na het Sneekermeergebied en de Waddenzee. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.700 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de smienten o.a. een functie als slaapplaats en als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is echter voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A061 Kuifeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.400 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen kuifeenden zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is vooral een gevolg van negatieve toekomstverwachtingen op grond van oligotrofiëring en terugkeer van zoet-zout overgangen in andere Natura 2000 gebieden.

A068 Nonnetje

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen nonnetjes zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor het nonnetje o.a. een functie als foerageergebied. De Oudegaasterbrekken levert de grootste bijdrage binnen het Natura 2000 netwerk, buiten het IJsselmeergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. De landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer, zodat behoud voor dit gebied voldoende is.

A151 Kempfaan

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.300 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen kempfanen zijn van nationale betekenis. De Oudegaasterbrekken heeft o.a. een functie als slaapplaats. Fluessen, Vogelhoek en Morra zijn van belang als foerageergebied. Het gebied levert als slaapplaats één van de grootste relatieve bijdragen in Nederland. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende omdat de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is gebaseerd op een afname van de internationale populatie.

A160 Wulp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting De Oudegaasterbrekken heeft voor de wulp o.a. een functie als slaapplaats en levert de grootste relatieve bijdrage als binnenlandse slaapplaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	+	=	=
H6430_A Ruigten en zomen (<i>moerasspirea</i>)	+	+	=	=
H6430_B Ruigten en zomen (<i>harig wilgenroosje</i>)	-	+	=	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1134 Bittervoorn	-	-	=	=
H1318 Meervleermuis	-	+	=	=
H1340 Noordse woelmuis	--	++	>	>

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A119 Porseleinhoen	--	-	>	>

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A040 Kleine rietgans	+	S+++	=	=
A041 Kogans	+	S-	=	=
A045 Brandgans	+	S+	=	=
A050 Smient	+	-	=	=
A061 Kuifeend	-	+	=	=
A068 Nonnetje	-	+	=	=
A151 Kempphaan	-	S+	=	=
A160 Wulp	+	S-	=	=